

Provinciale Staten van Zeeland
t.a.v. de voorzitter

Onderwerp
**Monitoring
disteloverlast in
Zeeland**

Zaaknummer
4688

Behandeld door

Verzonden

Middelburg, 20 april 2021

Geachte voorzitter,

Met het vaststellen van de provinciale Natuurvisie Zeeland 2017-2022 hebben uw Staten in 2017 de keuze gemaakt om disteloverlast in Zeeland gedurende een periode van 3 jaar te monitoren. Met deze brief informeren wij u over de uitkomsten van dit monitoringsonderzoek.

Aanleiding

Natuurvisie Zeeland 2017-2022, Monitoring natuurkwaliteit, pag. 22: *Om na te gaan hoe groot de gesignaleerde overlast daadwerkelijk is, gaat de Provincie vanaf 2017 gedurende drie jaar de overlast van akkerdistels en akkermelkdistels monitoren die is gemeld bij gemeenten, natuurterreinbeherende organisaties, Waterschap, Rijkswaterstaat en de Provincie zelf. Daarbij wordt onderzocht waar welk soort overlast is gemeld en wat er met die melding is gedaan en neemt de Provincie ook steekproeven. De resultaten van dit onderzoek worden geëvalueerd in de PCGR.*

Juridisch kader

Het doel van de Omgevingsverordening Zeeland 2018, hoofdstuk 7 Distelbeheer, is om te voorkomen dat de plantensoorten akkerdistel (*Cirsium arvense*) en akkermelkdistel (*Sonchus arvensis*) tot bloei en daarmee tot verspreiding van hun zaden komen. De verordening is in 2018 onderdeel geworden van de Omgevingsverordening. In de verordening worden gebruikers, eigenaren, erfpachters of vruchtgebruikers van gronden verplicht op eigen grond, voor zover dit landbouwgrond betreft of een strook van 30 meter daaraan grenzend, te voorkomen dat akkerdistels of akkermelkdistels tot bloei komen.

Aanpak monitoring

Als eerste zijn alle contactpersonen van de Zeeuwse gemeenten, RWS, WSS, en de TBO's benaderd met het verzoek de meldingen die zij ontvangen gedurende het jaar te registreren. Voorafgaand aan de keuze van uw Staten was die uitvraag bij partijen al gedaan. In 2016 bleek dat het registreren van meldingen in dit kader niet op uniforme wijze gebeurde. In overleg met alle betrokken partijen is daarom een registratieformulier gemaakt en vastgesteld. Dit formulier werd (en wordt) aan het eind van ieder jaar door alle partijen ingevuld geretourneerd aan de Provincie Zeeland. Het registratieformulier biedt inzicht in de bronlocatie van overlast (wegberm, natuurgebied, agrarisch perceel et cetera), het doorverwijzen naar een andere grondeigenaar, de (adequate) afhandeling van de melding en het aantal 'terechte' meldingen dat voldoet aan de bepalingen uit de provinciale distelverordening. De uitkomsten van deze jaarlijkse inventarisatieronde worden gepresenteerd in een (voorjaars)vergadering van de Provinciale Commissie Groene Ruimte (PCGR).

Het overzicht van het aantal meldingen dat voldoet aan de bepalingen uit de provinciale distelverordening ziet er over de jaren 2017-2020 als volgt uit:

Meldingen gemeente	2015*	2016*	2017	2018	2019	2020
Borsele	2	3	2	1	0	0
Goes	3	0	1	0	0	0
Hulst	2	3	3	4	5	0
Kapelle	0	0	0	0	0	0
Middelburg	0	0	0	2	0	1
Noord-Beveland	4	2	3	1	1	1
Reimerswaal	5	0	0	1	1	0
Schouwen-Duiveland	0	0	0	0	0	0
Sluis	8	8	0	4	0	0
Terneuzen	1	0	3	6	0	0
Tholen	geen geg.	1	0	2	0	0
Veere	geen geg.	2	0	0	0	0
Vlissingen	3	2	1	2	0	2
Totaal	28	21	13	23	8	4

* Vooruitlopend op de keuze van uw Staten in 2017 om de overlast te gaan monitoren was reeds in 2015 bij de gemeenten navraag gedaan naar de omvang van overlast van akker- en akkermelkdistels in Zeeland. Zodoende zijn er van de meeste Zeeuwse gemeenten gegevens beschikbaar sinds 2015 (en van de overige organisaties sinds 2016). Deze langere monitoringsperiode versterkt het relatief stabiele beeld dat de cijfers laten zien.

Meldingen organisaties	2016*	2017	2018	2019	2020
Het Zeeuwse Landschap	10	11	26	10	15
Natuurmonumenten	3	4	4	3	2
Staatsbosbeheer	24	24	9	14	11
Rijkswaterstaat	5	12	6	28	4
Waterschap Scheldestromen	5	1	32	32	8
Provincie Zeeland	0	9	7	3	2
Totaal	47	61	84	90	42

Naast inzicht in het aantal terechte meldingen per jaar (die voldoen aan de bepalingen uit de verordening), is inzicht in de afhandeling van deze klachten belangrijk. Uit de verkregen informatie van partijen blijkt duidelijk dat de samenwerkingspartners goed naar elkaar doorverwijzen. Als de melding bijvoorbeeld ontvangen wordt door gemeente X, maar de distels blijken op grond van partij Y te liggen, dan wordt de klacht doorgezet naar de betreffende grondeigenaar (en daar meegeteld in het totale aantal). Dat dit adequaat gebeurt blijkt duidelijk uit de registratieformulieren, die de Provincie jaarlijks controleert.

Het kan dus zijn dat gemeente X 8 meldingen heeft ontvangen in een jaar, maar dat er uiteindelijk maar 2 worden aangemerkt als 'terechte klachten' omdat 4 meldingen niet voldoen aan de bepalingen uit de verordening en 2 meldingen over het grondgebied van een andere partij blijken te gaan. Ook de afhandeling van terecht gemelde klachten (maaien) blijkt op grond van de registratieformulieren adequaat te worden opgepakt.

In algemene zin kan worden gesteld dat de soms negatieve roep van buitenaf rond disteloverlast niet onderbouwd wordt met feiten en cijfers. Meldpunten zijn inmiddels goed bekend bij belanghebbenden, overlastlocaties betreffen zowel wegbermen, natuurterreinen als agrarische percelen en het registratie- en monitoringsproces dat tussen partijen is opgesteld, werkt adequaat.

Provinciale distelverordening

Navraag bij andere provincies in Nederland leert ons dat enkel in Friesland en Zeeland nog distelbeheer wordt toegepast en inmiddels onderdeel is van de Omgevingsverordening. In Utrecht is nog een distelverordening van kracht, maar deze staat op de nominatie om ingetrokken te worden. In alle andere provincies wordt niet langer actief ingezet op de bestrijding van akkerdistels en akkermelkdistels.

Preventieve maatregelen

Voorkomen is beter dan genezen. Dat geldt ook voor disteloverlast. Natuurterreinbeherende organisaties hebben over het algemeen de locaties waar voorgaande jaren distelhaarden voorkwamen, goed in beeld. Daarom wordt door deze organisaties jaarlijks preventief gemaaid en worden terugkerende locaties standaard opgenomen in het preventieve maaibestek. Door Provincie Zeeland wordt jaarlijks zo'n 40 ha preventief gemaaid. Dit vraagt een substantiële inzet van partijen in tijd en (financiële) middelen.

Daarnaast plaatste Provincie Zeeland ieder voorjaar een artikel in Provinciewerk. Vanaf 2021 wordt dit gecommuniceerd via social media waarin we mensen informeren over de bestaande regelgeving en meldpunten van alle betrokken organisaties via onze website (zie www.zeeland.nl/natuurverordeningen). Contactgegevens van alle partijen houden we actueel. Goed nabuurschap staat voorop, maar indien nodig kunnen de Zeeuwse gemeenten gevraagd worden handhavend op te treden, aangezien zij bevoegd gezag zijn in dit kader.

Aandachtspunten:

In 2018 kreeg een inspecteur van de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit de opdracht van RVO om in het kader van de ANLb subsidieregeling voor akkerranden, steekproeven te nemen op agrarische percelen in Zeeland. Omdat in de provincie Zeeland distelbeheer van kracht is op basis van de bepalingen uit de Omgevingsverordening, is de NVWA verplicht bij het nemen van steekproeven voor RVO ook te toetsen op onderhavige wetgeving. In dit geval de bepalingen rond distelbeheer. Enkele agrariërs in Zeeland hebben een waarschuwing ontvangen omdat er distels op hun percelen zijn aangetroffen. Er is door RVO niet direct gekort op de subsidie, maar het is duidelijk dat het dwingende karakter van de bepalingen uit de distelverordening, kan resulteren in korten op andere subsidiestromen.

Nu steeds meer toegewerkt wordt naar 'natuurinclusieve' landbouw en gezien de grote biodiversiteitsopgave waar we mondiaal, maar ook provinciaal voor staan, is het dwingende karakter van de bepalingen rond distelbeheer een aandachtspunt.

Daarnaast brengt het jaarlijks preventief maaien van distels een aanzienlijke (financiële) inspanning met zich mee voor alle betrokken partijen (preventief maaien), ten opzicht van het totaal aantal (terechte) meldingen.

Positieve ontwikkelingen en verkregen inzichten:

- Het aantal meldingen geven een constant en laag beeld;
- De bestuurlijke handhaving (meldingen bij gemeenten) is klein.
- Veel melders weten de instanties goed en direct te bereiken en het overgrote deel van de meldingen wordt 'in der minne' opgelost.
- Op grond van de verkregen inzichten is er geen aanleiding de 'Distelverordening' en de actuele handelwijze te herzien.
- In de PCGR is besloten de overlast via de lopende procedure te blijven monitoren en jaarlijks de stand van zaken te delen in een voorjaarsvergadering van de PCGR.

Conclusie

De uitkomsten van het monitoringsonderzoek laten zien dat het aantal (terechte) klachten over distels in Zeeland beperkt is en dat partijen adequaat optreden om overlast zo veel als mogelijk te voorkomen. Wij zien dan ook geen aanleiding om de huidige werkwijze en/of regelgeving op het gebied van disteloverlast te wijzigen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

U wordt verzocht om in uw correspondentie steeds het zaaknummer te vermelden.